

M-CARE

Специализирано обучение през смартфон Андроид за обгрижващ персонал на хора с увреждания и застаряващо население

“Резюме на резултатите и заключенията от проведеното Европейско проучване”

Работен пакет	РП2
Заглавие	Проучване и анализ на потребностите
Статус	Финален
Начална дата на проекта	01/01/2014г.
Продължителност на проекта	24 месеца
Автор	Университет в Атина, Гърция
Превод	Интерпроджектс, България

За повече информация може да посетите:
Проектния уебсайт (<http://mcare-project.eu>);
Facebook страница (<facebook.com/MCareproj>);
Twitter страница (<twitter.com/MCareproject>).

Този проект (M-Care - 539913-LLP-1-2013-1-TR-LEONARDO-LMP) е частично финансиран от Европейската комисия. Настоящата публикация излага само възгледите на автора, като Комисията не носи отговорност за изчерпателността и верността на информацията, посочена тук, нито за възможните начини за нейната употреба.

Европейският проект „M-CARE“ има за цел да разработи подходящ обучителен курс за „Професионален обгрижващ персонал“ (ПОП), който е насочен към осигуряване на необходимите грижи и подкрепа на хора с увреждания и лица в застаряваща възраст. Бъдещите обучаеми могат да бъдат хора със средно образование, дълготрайно безработни на пазара на труда или хора, които имат желание да надградят техните умения в тази област (в това число медицински сестри, фелдшери, социални работници и др.). Този обучителен курс ще бъде предлаган от центрове за професионално обучение посредством използването на електронна обучителна платформа за компютър (базирана на инструментите на web 2.0) и чрез смартфон с платформа „Андроид“, които ще съчетават комбиниран метод на обучение в едно с подходящи и достъпни видео, анимации, аудио и практически тестове за самооценка на придобитите знания, умения и компетенции.

За да осъществи гореизброените цели, партньорският консорциум проведе специализирано проучване и научно-развоен изследователски анализ за да:

- Идентифицира нуждите на проектите бенефициенти;
- Придобие ясна представа за нуждите от подобряване на съществуващи обучения за ПОП и с това да стимулира успешната реализация на обучаемите, които успешно са преминали този курс;
- Дефинира набор от обучителни дейности в контекста на целите на обучителния курс;
- Селектира подходящи обучителни методи и стратегии, които да подпомогнат успешното усвояване на знания и умения;
- Идентифицира и подчертае приликите и различията между националните контексти в страните партньори по проекта (България, Белгия, Турция, Германия).

Общо 636 респондента взеха участие в настоящето проучване (ПОП – 120 участника, хора с увреждания / лица в застаряваща възраст – 276 участника, други заинтересовани лица – 240 участника) в страните Белгия (област Фландрия), България, Германия и Турция (както и няколко въпросника от Англоговорящи лица). Проучването се проведе чрез организирането на интервюта лице в лице, чрез организирани фокус групи, както и онлайн чрез сайта на проекта.

Партньорите по проекта „M-CARE“ проведоха и задълбочено изследователско проучване във всяка от страните участнички по отношение на законодателната и обучителна рамки за предоставяне на специализирани услуги и подкрепа от ПОП. Информацията бе селектирана от база данни предоставени в държавни публикации, законодателни документи, както и от директно предоставена информация от институции в областта на здравеопазването и социалните грижи.

Анализът на събранните данни показва значителни различия в ситуацията на предоставяне на професионални грижи в партньорските страни, както и идентифицира специфични особености, които ще бъдат от изключителна полза в бъдещото разработване на обучителните програма и материали по проекта „M-CARE“.

Обобщение на ключови заключения:

Ролята на ПОП

Партньорите дефинираха следното по-широко определение на ПОП: това са професионално наети лица, които осигуряват грижа и подкрепа за други лица, които нямат възможности да се справят сами с дейности, свързани с личната грижа. Професията на ПОП е официално призната единствено в националния класификатор на професиите в България. В останалите страни съществуват различни дефиниции на това какво ПОП може и не може да изпълнява, в това число и различия по отношение на тяхното обучение, ценз и условия на работа:

- Във **Фландрия (Белгия)** не съществува изискване за специализирано обучение на "лични асистенти" за да могат да упражняват тази дейност. Съществува списък с изисквания (относно умения и компетенции, лични качества и условия на работа), които са създадени от Фламандската Агенция по Заетостта, но тяхното значение е по-скоро с пожелателен, а не със задължителен характер. Съществува **бюджет за осигуряване на лична грижа (РАВ)**, част от които се използва за заплащане на услуги, предоставяни от лични асистенти. Одобрените лица с увредения или хора в застаряваща възраст, които са получили този бюджет, трябва да наемат и регистрират договор с лицето, което ще осъществява тези грижи. Единственото условие е обгрижващото лице да не изпълнява терапевтични дейности по време на предоставяната подкрепа.
- В **България** професионалното направление „Болногледач“ е дефинирано в държавните образователни изисквания и в националния класификатор на професиите и е **официално признато** в системата на Професионално образование и обучение (ПОО). Лицето, което премине успешно обучителен курс в лицензиран професионален център може да предоставя здравни и социални грижи и/или подкрепа на професионалисти в болници, обществени центрове и/или в частни домове. Предоставяните от тези лица услуги покриват голям набор от дейности (от асистирание при движение и хигиенна грижа до социален живот и психологическа подкрепа), с една основна цел **подобряване на цялостното качество на живот на лицата с увреждания и тези в застаряваща възраст**. Тези болногледачи се намират в постоянно взаимодействие с лекари и здравни работници. Финансовата подкрепа за лица с увреждания и застаряващо население се предоставя от краткосрочни общински, национални или Европейски инициативи.
- Основна законодателна рамка по отношение на предоставяне на лични грижи (от лични асистенти или медицински сестри и фелдшери или други социални работници) **не съществува в Германия**. На лице са само някои директиви и изисквания за предоставянето на някои конкретни услуги. **Хората с увреждания и застаряващото население не са задължени да плащат за такива услуги**, защото държавата наема директно подходящи лица, които да извършват тази дейност.
- В **Турция**, от 2005г. всички лица, нуждаещи се от социални грижи, независимо дали са социално осигурени или не, **могат да ползват държавно предоставяни социални грижи от квалифициран обгрижващ персонал**. Тази подкрепа се предоставя или в специализирани социални институции (държавни или частни) или при необходимост се предоставя в домовете на нуждаещите се лица. Ролята на ПОП е само частично описана в законодателството, касаещо само официално сертифицирани лица, работещи в държавните институции. Според тези разпоредби

основната отговорност на ПОП е да предоставя услуги на хора с увреждания по отношение на предварително акредитирани програми за социална грижа (по отношение на хигиена, здравословно хранене и др.), както и за предоставяне на психологическа подкрепа и взаимодействие с медицински лица при необходимост.

Необходимост от подкрепа

- Направеното проучване идентифицира факта, че в страни, участващи в проучването, ПОП предоставя услуги основно на лица с двигателни (физически) увреждания.
- Всеки шест от десет респонденти използват някакъв вид **техническо помощно средство или помощна технология**.
- Като основна нужда за подкрепа изследването посочва **подпомагане при движение** и предвижване от домът на обгрижваното лице до различни обществени места.
- Голяма част от респондентите посочват необходимостта от подкрепа при осъществяване на дейности по отношение на **лична хигиена, хранене, подържане на външен вид, използване на санитарни помещения и при обличане/събличане**. Някои от тях имат нужда и от подкрепа, свързана с **прием на лекарства или здравни дейности**. За не малка част от участниците в проучването съществува необходимостта от помощ в **поддръжката на домовете им**.
- Важна част от дейностите за подкрепа обхващат и **социалните дейности** както и осигуряване на **психологическа подкрепа**.
- 84% от участващите в проучването лица с увреждания и лица в застаряваща възраст имат нужда от **грижи в домовете им**, както и от осигуряване на подкрепа на работното място, в обучителната институция или по отношение на **професионалната рехабилитация**. 35% от интервюираните посочват необходимост от асистирание на **обществени места**.
- Осъщественото проучване доказва необходимостта от осигуряване на услуги от ПОП, които до момента в множество случаи се предоставят от членове на семейството, вместо от професионално обучен персонал. Например в Германия 80% от интервюираните **използват професионалисти** за да получат асистирание и подкрепа по отношение на техните нужди. Във Фландрия (Белгия) и в Турция това съотношение е съответно 60% от респондентите, а в България 58,3%.

Качество на предоставяните услуги от ПОП

Като цяло интервюираните хора с увреждания и лица в застаряваща възраст, както и техните семейства са **доволни** от получаваните до момента услуги от ПОП. От друга страна 27% от респондентите (членове на семейства на лица с увреждания) индикират липса на достатъчно доверие в ПОП.

- Мнения на хора с увреждания: 81% са частично или напълно доволни от предоставяните услуги от ПОП.
- Мнения на членове на семейството на лица с увреждания: 65,9% са частично или напълно доволни от предоставяните услуги от ПОП.

Заетост на ПОП

- 37% от интервюираните лица с увреждания и хора в застаряваща възраст споделят че нямат регистрирани трудово-правни отношения с техните обгрижващи лица.
- Полът на ПОП се посочва като важно обстоятелство в България и Турция, за разлика от Фландрия (Белгия) и Германия където това не се отчита като важен фактор при изборът на обгрижващо лице.

Образователен ценз на ПОП

- Като цяло, във всички страни, участващи в настоящето проучване, лицата изпълняващи професионални грижи се **чувстват компетентни** (85,4%) като професионалисти.
- Значителен брой от тях (43,9%) **не биха искали да преминават през специализиран обучителен курс.**
- Важен факт е, че 74,4% от интервюираните лица с увреждания избират **основна психологическа подкрепа** като област, в която смятат, че техният ПОП трябва да премине през допълнително обучение.

Обучителни предпочитания

- Голяма част от интервюираните **лица с увреждания** смятат, че професионалния обгрижващ персонал трябва да премине допълнително обучение по отношение на **психологическа подкрепа** на първо място, както и направления като **разбиране за уврежданията и практически умения в дневните грижи**, които са посочени съответно на второ и трето място.
- От друга страна интервюираните **ПОП** индикират желание да получат също повече информация относно **практически умения в дневните грижи** на първо място и веднага след него (по числен превес) **разбиране за уврежданията и умения за междуличностна комуникация.**
- Повечето от интервюираните лица смятат за подходящ **комбинираният подход на обучение** (онлайн и срещи лице в лице), като индикират желание за използването на видео клипове като част от обучителното съдържание.

Обучителни практики

- Като цяло в проучването бе идентифицирано, че най-масово се предоставят обучения за осигуряване на **асистиране при движение и при осъществяване на лична хигиена.**
- Голяма част от респондентите посочват, че са преминали обучения с **лекционен подход на преподаване.** Като цяло не съществуват до момента онлайн обучения по това професионално направление.
- Интервюираните обучителни центрове подчерват необходимостта от осъществяване на дейности, свързани с работа по групи, практически упражнения и използването на презентационни видео клипове.

В заключение е важно да подчертаем факта, че партньорите успяха да намерят **само един съществуващ обучителен курс в това тематично направление** (в България). Този резултат, в едно с факта, че интервюираните лица, предоставящи грижи за хора с увреждания и лица в застаряваща възраст, сами посочват желанието им за създаването

на такъв онлайн обучителен курс всъщност е в унисон с целите и задачите на проекта „M-CARE“. Това потвърждава необходимостта от създаването на целеви онлайн курс (за компютър и смартфон) базирайки се на препоръките в този доклад.

Получените резултати и заключения в този етап от научно-развойната дейност на проекта „M-CARE“ ще спомогнат за разработването на специализираната обучителна програма и материали, които пряко ще адресират нуждите на всички заинтересовани страни. В допълнение към това посочените от респондентите обучителни липси и проблеми в съществуващи обучения са от голямо значение за партньорите по проекта, които имат за цел постигане на оптимално високи и целесъобразни резултати, достъпни по време и след административния край на проекта.